

Evanjelický a. v. cirkevný zbor Levice

Kázeň – ThDr. Martin Riecky

Pôstna večiereň 9

2 M 10, 21-29

Hospodin riekol Mojžišovi: Vystri ruku k nebesiam a v Egypte nastane tma, že ju bude možno hmatať. Vtedy Mojžiš vystrel ruku k nebesiam a tri dni bola hustá tma po celom Egypte. Jeden druhého nevidel a nikto nevstal zo svojho miesta, ale všetci Izraeliti mali svetlo na miestach, kde bývali. Potom faraón zavolať Mojžiša a povedal mu: Chodte, slúžte Hospodinovi, len váš drobný dobytok a rožný statok nech ostane tu, aj vaše deti nech idú s vami. Mojžiš odpovedal: Ty sám nám poskytnieš zábitné a spaľované obete, aby sme ich obetovali Hospodinovi, nášmu Bohu. I naše stáda pôjdu s nami a nezostane tu ani kopyto, lebo z nich vyberieme, aby sme slúžili Hospodinovi, nášmu Bohu, my sami ešte nevieme, čím budeme slúžiť Hospodinovi, kým tam neprídeme. Hospodin zatvrdil srdce faraónovo a ten ich nechcel prepustiť. I povedal mu faraón: Odíd' odo mňa, neopováž sa už viac ukázať predo mnou, lebo v ten deň, v ktorý uvidíš moju tvár, zomrieš. Mojžiš odpovedal: Ako si želáš, neuzriem už viac tvoju tvár.

Bratia a sestry

Predposledná deviata egyptská rana berie Egyptanom svetlo. Navonok by sme sa možno nad tým až tak veľmi nepozastavili. Ale v samotnej podstate je tu zobrazený útok na základ pohanskej viery Egyptanov, ktorý si uctieval svojho najvyššieho boha, v podobe slnečného boha menom Re.

V egyptských posvätných textoch je chápaný Re ako boh Slnka, dokonca aj ako samotné slnko, pán neba, stvoriteľ a vládca sveta. Slnko bolo podľa egyptských predstáv jeho telom a jeho meno znamenalo v egyptčine „slnko.“ Re bol chápaný aj ako vládca sveta a keďže svet reprezentoval Egypt, bol predovšetkým vládcom Egypta. Re sa preto prevteľoval do egyptského faraóna a to doslova a obrazne. Faraón bol jeho synom ako aj pozemskou formou jeho existencie. Význam tohto faraónovho stotožnenia s Reom bolo jeho piate meno, ktoré dostal pri nástupe na trón ako „Reov syn.“ Okrem toho si mnohí faraóni začleňovali Reovo meno do svojich vlastných osobných mien, ako napríklad Rachef, Menkaure, Sahure a podobne.

Ako pán neba vychádzal Re každé ráno na východe na obzor a to v tzv. „slnečnej lodi.“ Potom sa plavil po oblohe na západ, pričom svojou žiarou osvetľoval svet a udržoval v ňom život. Večer zostupoval opäť pod obzor, aby sa v „nočnej lodi“ vracal podzemnou cestou na východ, kde znova začal opakovať svoju nebeskú púť. Na lodi ho sprevádzali jeho dvorania, strážcovia, ktorí ho ochraňovali pred nebeským hadom Apopom, ktorý sa snažil jeho loď prevrátiť. Vždy sa im ho však podarilo dostať ho pred Reovu loď, ktorá ho prednou časťou prerezala. Samozrejme, že mu v tom pomáhali aj egyptskí kňazi svojím tajným umením. Bez tejto záslužnej činnosti by podľa viery Egyptanov slnko naveky zhaslo. Na svojej každodennej plavbe menil Re každú hodinu aj svoju fyzickú podobu. Počas prvej hodiny svojej plavby bol stojacím malým dieťaťom, v druhej hodine mládencom sediacim na tróne, v tretej hodine gryfom na lotosovom kvete, vo štvrtej hodine mužom s baranou hlavou, v piatej hodine mužom s hlavou sokola, v šiestej hodine baranom so štyrmi hlavami. V jednej etape bol dokonca človekom so zdvojeným telom na spôsob siamských dvojčiat so štyrmi baranými hlavami.

V podobe vládcu sveta si ho Egyptania predstavovali ako svojho faraóna. Mal rovnaké odznaky moci a rovnakým spôsobom vybavoval aj vládne veci. Mal honosný dvor, ktorého členmi boli bohovia a bohyne s rôznymi funkciami. Toľko aspoň zopár egyptských predstáv o svojom slnečnom bohu s názvom Re.

Evanjelický a. v. cirkevný zbor Levice

Kázeň – ThDr. Martin Riecky

Teraz si predstavte, že tento pre Egypt jedinečný boh slnka je zbavený všetkej svojej moci prostredníctvom zásahu izraelského Boha Hospodina. Skúste si predstaviť to zdesenie, ktoré museli Egypťania prežívať počas troch dní trvajúcej temnoty. Určite si kládli mnohé otázky: „Je náš slnečný boh Re pravý? Prečo tri dni nevychádza na oblohu? Prevrátil jeho loď nebeský had Apop a jeho slnečný voz sa už nikdy nedostane na oblohu? Nastane tma naveky? Je to koniec Egypta? Je to koniec sveta? Ako dlho to bude trvať? Svoje otázky mohli adresovať aj samotnému faraónovi, ktorý bol chápaný ako stelesnenie slnečného boha Re: „Je faraón skutočne slnečným bohom? Kde má svoju moc? Prečo poriadne nezatočí s Mojžišom? Prečo nerozoženie trojdňovú temnotu nad egyptskou krajinou?“

Čo je zaujímavé, táto temnota bola umocnená skutočnosťou, že Izraeliti žijúci v krajine Góšen mali svoje svetlo. Čítali sme v texte: *Ale všetci Izraeliti mali svoje svetlo na miestach, kde bývali (23. v.).* Skrátka, všetkým muselo byť v celom Egypte jasné, že Hospodin je oveľa silnejším Bohom, ako egyptský slnečný boh Re. Pretože Hospodin sa o svoj ľud postaral, aby mali svetlo. Ale slnečný boh to nedokázal, aj keď sa pokladal za samotné stelesnenie slnka.

Faraón si tieto súvislosti veľmi dobre uvedomoval, preto sa pokúsil s Mojžišom vyjednávať: *Chodte, slúžte Hospodinovi, len váš drobný dobytok a rožný statok ostane tu, aj vaše deti nech idú s vami (24. v.).* Faraón sa chcel poistiť dobytkom. Veď nech si idú všetci na púšť a tam slúžia Hospodinovi. Stáda, ktoré predstavovali ich obživu však zostanú v Egypte. Preto sa už kvôli nim budú musieť vrátiť späť. Bez nich by skrátka neprežili.

Mojžiš však na faraónovu ponuku nepristúpil. Možno sa to mohlo zdať nie celkom múdre, veď mohol spraviť aspoň malý kompromis a nechať stáda v Egypte. Mojžiš však vedel, že z Egypta odídu celé rodiny, aj so svojimi stádami dobytká, dokonca si so sebou zoberú veľké bohatstvo Egypta. Faraónove slová na tom nič nemôžu zmeniť.

Podobne je to aj v našom živote viery. Každý, kto sa vydal na cestu nasledovania Pána Ježiša Krista, sa pritom nemôže starať o svoje stáda v Egypte. To znamená, že hodnotový rebríček kresťana rozlišuje medzi vecami nepominuteľnými, ako je Božie kráľovstvo. Na druhej strane vecami pominuteľnými akými sú: majetok, kariéra, sláva a úspech. Pán Boh má absolútny nárok na moju bytosť, na môj majetok. Celá moja sláva a kariéra má byť podriadená záujmom evanjelia a daná Bohu k dispozícii.

Deviata egyptská rana končí slovami: *Povedal faraón Mojžišovi: Odíd' odo mňa, neopováz sa už viac ukázať predom mnou, lebo v ten deň, v ktorý uvidíš moju tvár, zomrieš. Mojžiš odpovedal: Ako si želáš, neuzriem už viac tvoju tvár (28-29 v.).* Faraónova zatvrdilosť a odpor vystupovali do nových výšin. Prepustil Mojžiša a Árona, k čomu ešte pridal vyhrážanie sa smrťou. Mojžiš s tým súhlasil, ale z iného uhla pohľadu, ako bol faraónov. Okamžite boli zastavené všetky vyjednávania a žiadosti. Mojžiš bude ešte raz predvolaný pred faraóna po skončení sa desiatej rany. Stane sa však iba z toho dôvodu, aby si od faraóna vypočul slová svojej porážky.

Takto bratia a sestry Pán Boh koná v mnohých prípadoch. Svojich veriacich si vždy ochráni, to je pravda. Aj žalmista píše: *Lebo bezbožníci zahynú a nepriatelía Hospodinovi ako pôvab lúčín rozplynú sa v dym, pominú (Žalm 37, 20.).* Počas druhej misijnej cesty sa dostal apoštol Pavel so Sílasmom do Troady, kde ich predstavitelia mesta nechali verejne bičovať a uväzniť. Na druhý deň im povedal Pavol: *Verejne a bez odsúdenia zbili nás, rímskych občanov a uvrhli do väzenia (Sk 16, 37).* Predstavitelia mesta sa museli pokoriť, verejne ich odprosiť pred občanmi mesta a prepustiť ich ďalej. Skrátka Boh robí zázračné veci a niekedy zatvrdí srdcia ľudí do takej miery, aby ich historicky zosmiešnil, ponížil a poslal na smetisko dejín. Tak sa stalo pri egyptskom faraónovi. Podobne sa Boh dokazuje ako suverénny v celých dejinách sveta. Ponížených povyšuje a povýšených ponizuje.

Evanjelický a. v. cirkevní zbor Levice

Kázeň – ThDr. Martin Riecky

AMEN